

Monitor ZZP'ers Bouw

2014, eerste halfjaar

eib

Economisch Instituut
voor de Bouw

Monitor ZZP'ers Bouw

Het auteursrecht voor de inhoud berust geheel bij de Stichting Economisch Instituut voor de Bouw. Overnemen van de inhoud (of delen daarvan) is uitsluitend toegestaan met schriftelijke toestemming van het EIB. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen en dergelijke, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

December 2015

Monitor ZZP'ers Bouw

2014, eerste halfjaar

drs. F.J. Jansen

Inhoudsopgave

Woord vooraf	7
1 Conclusies op hoofdlijnen	9
2 Ontwikkeling aantal zzp'ers	11
3 Totaal bouwnijverheid	13
3.1 Gewerkte uren per week	13
3.2 Gewerkte weken eerste halfjaar	13
3.3 Uurtarieven	14
3.4 Omzet en bruto inkomen	14
3.5 Orderportefeuille	16
3.6 Belemmeringen en toekomstplannen	16
4 Algemene bouw	17
4.1 Gewerkte uren per week	17
4.2 Gewerkte weken eerste halfjaar	17
4.3 Uurtarieven	18
4.4 Omzet en bruto inkomen	18
4.5 Orderportefeuille	19
4.6 Belemmeringen en toekomstplannen	20
5 Gespecialiseerde bouw	21
5.1 Gewerkte uren per week	21
5.2 Gewerkte weken eerste halfjaar	21
5.3 Uurtarieven	22
5.4 Omzet en bruto inkomen	22
5.5 Orderportefeuille	23
5.6 Belemmeringen en toekomstplannen	23
6 Grond-, water- en wegenbouw	25
6.1 Gewerkte uren per week	25
6.2 Gewerkte weken eerste halfjaar	25
6.3 Uurtarieven	26
6.4 Omzet en bruto inkomen	26
6.5 Orderportefeuille	27
6.6 Belemmeringen en toekomstplannen	28
Overzicht van populatie, steekproef en respons	29
Begrippenlijst	31
EIB-publicaties	33

Woord vooraf

Deze monitor ZZP'ers Bouw is de eerste rapportage van een halfjaarlijkse conjunctuurmeting onder zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) werkzaam in de bouw. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de Programmaraad Bouwnijverheid, een samenwerkingsplatform van werkgevers- en werknemersorganisaties betrokken bij de CAO Bouwnijverheid.

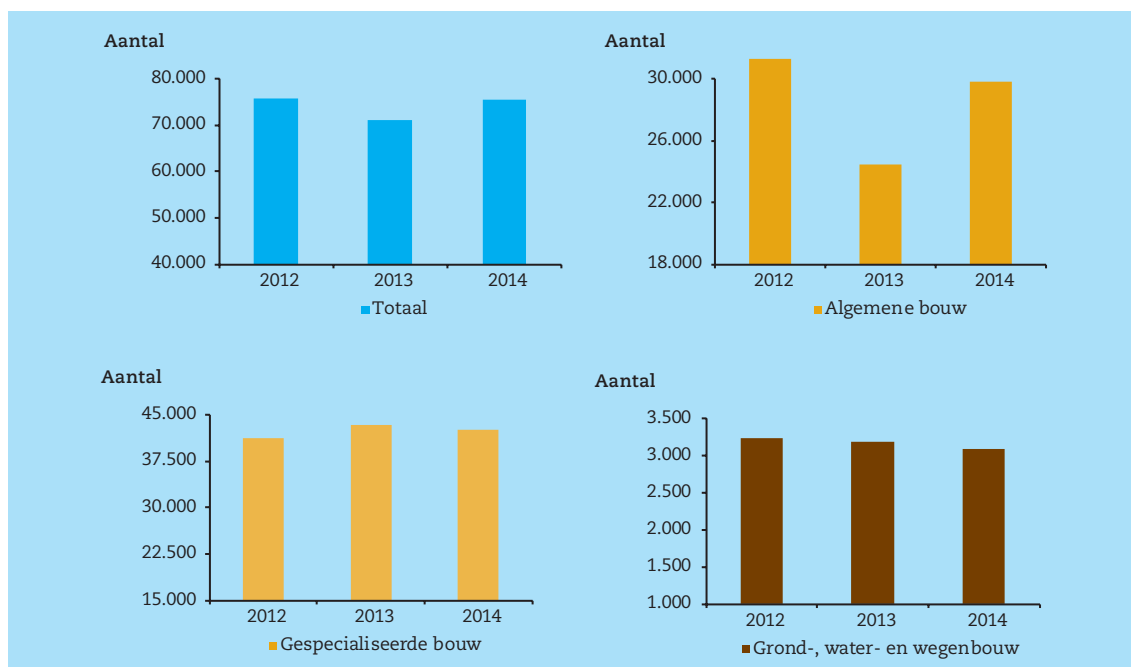
De laatste decennia is het aantal personen dat als zelfstandige zonder personeel in de bouw actief is sterk toegenomen. Afhankelijk van de toegepaste definitie gaat het om een groep van ten minste 76.000 ondernemingen zonder personeel die inmiddels een belangrijke schakel vormen in het productieproces van de bouw. Het conjunctuuronderzoek schetst een beeld van de sociaal-economische positie van de zzp'ers aan de hand van kenmerken die in de tijd kunnen worden gevolgd.

1 Conclusies op hoofdlijnen

- Medio 2014 stonden in het Handelsregister van de Kamers van Koophandel in Nederland ruim 75.000 personen ingeschreven, die als zelfstandige zonder personeel (zzp'er) werkzaam zijn in de bouw en bouwinstallatie.
- Ruim de helft hiervan (54%) wordt tot de gespecialiseerde bouw gerekend. Een beperkt aantal zzp'ers is werkzaam in de grond-, water- en wegenbouw (7%). De overigen zijn werkzaam in de algemene burgerlijke en utiliteitsbouw (40%).
- De meeste zzp'ers werkten in het eerste halfjaar van 2014 tussen 30 en 40 uur per week. In de afgelopen drieënhalf jaar daalde het aantal gewerkte uren met gemiddeld 7 uur per week.
- Het gemiddeld uurtarief dat zzp'ers hun klanten in de eerste zes maanden van 2014 in rekening brachten bedroeg € 36,70. De tarieven daalden in de afgelopen drieënhalf jaar met gemiddeld 4%. Wel vlakke de daling in de eerste helft van 2014 af. De verschillen tussen laagste en hoogste in rekening gebrachte tarieven zijn in het eerste halfjaar van 2014 (gemiddeld € 6,50) ten opzichte van dezelfde periode in 2013 kleiner geworden (gemiddeld € 8,90). De laagste tarieven zijn iets gestegen en de hoogste gedaald.
- De omzetten zijn in de afgelopen jaren gedaald. In de eerste zes maanden van 2014 lagen de omzetten gemiddeld 3% lager dan in de overeenkomstige periode van 2013.
- Het berekende bruto inkomen van zzp'ers kwam over het eerste half van 2014 uit op een bedrag van € 31.200 en daalde ten opzichte van dezelfde periode in 2013 met 3%. De daling kan voor het grootste deel (95%) worden toegeschreven aan een daling van het aantal betaalde uren en voor een klein deel aan lagere tarieven.
- De onderhoudsmarkt is voor zzp'ers werkzaam in de algemene b&u en de gespecialiseerde bouw het belangrijkste marktsegment en goed voor circa 70% van de totale omzet. Binnen de onderhoudsmarkt vormt de woningbouw het belangrijkste deelsegment. Zzp'ers werkzaam in de gww behalen een betrekkelijk groot deel van de omzet (37%) uit nieuwbouw- en reconstructieactiviteiten binnen de infrasector.
- De gemiddelde werkvoorraad van zzp'ers is in het eerste halfjaar van 2014 toegenomen ten opzichte van het eerste halfjaar van 2013. De werkvoorraad bedroeg medio 2014 tien weken (in 2013 acht weken).
- Het merendeel van de zzp'ers (65%) werd in het eerste halfjaar van 2014 niet gehinderd in de uitoefening van hun bedrijf. Bij de zzp'ers waar dit wel het geval was, hadden veel belemmeringen te maken met de zwakke bouwmarkt van de afgelopen jaren. De belangrijkste vijf knelpunten zijn concurrentie van buitenlandse zzp'ers, prijsdruk die mede daardoor ontstaat, minder opdrachten, moeilijker verkrijgen van bankkrediet en verslechtering van betalingsgedrag van klanten.
- Eind 2014 denken de meeste zzp'ers (67%) hun bedrijf full time te zullen voortzetten. Twee jaar terug was 52% dit van plan. Meer zzp'ers dan in het recente verleden zien de toekomst van hun bedrijf met vertrouwen tegemoet.

2 Ontwikkeling aantal zzp'ers

Het aantal zzp'ers dat in het Handelsregister van de Kamers van Koophandel als ondernemer in de bouw is ingeschreven schommelt in de afgelopen jaren rond de 75.000. Halverwege 2014 stonden in totaal 75.504 zzp'ers ingeschreven. Ruim de helft hiervan (54%) oefent een groot scala aan gespecialiseerde werkzaamheden uit, variërend van sloop en grondverzet tot stukadoeren, schilderen, bouwtimmeren, metselen, ijzervlechten en installatiewerk (elektrotechniek, sanitair, gawalo). Een minderheid (6%) is werkzaam in de grond-, water- en wegebouw, voornamelijk als stratenmaker en kabel- en buizenlegger. De overige 40% is werkzaam in de algemene burgerlijke en utiliteitsbouw en projectontwikkeling. Ten opzichte van 2013 nam het aantal zzp'ers in 2014 met ruim 6% toe. In 2013, een jaar waarin de crisis zich verdiepte, liep het aantal zzp'ers ten opzichte van het voorgaande jaar iets terug. De daling deed zich vooral voor in de algemene bouw.

Het aantal zelfstandigen versus het aantal zzp'ers in de bouw

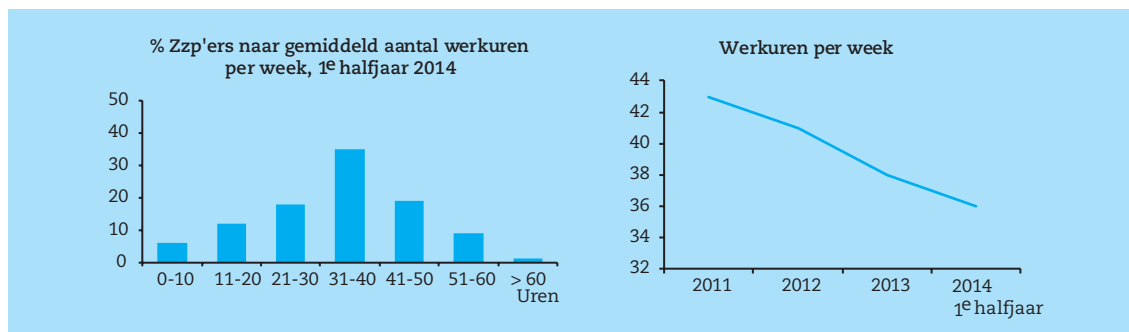
Het CBS registreert niet het aantal zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) in de bouw, maar wel het aantal zelfstandigen. Het begrip zelfstandigen is breder dan het begrip zelfstandigen zonder personeel. Zo vallen onder de definitie van zelfstandigen ook meewerkende eigenaren van bedrijven met personeel en ook activiteiten die men voor eigen rekening verricht. Het CBS omschrijft een zelfstandige - in navolging van internationale arbeidsclassificaties - als 'een persoon met als (hoofd)baan het verrichten van arbeid voor eigen rekening of risico in een eigen bedrijf of praktijk, of in het bedrijf van een gezinslid, of in een zelfstandig uitgeoefend beroep, of als directeur grootaandeelhouder (dga)'.

Volgens het CBS waren er in 2013 161.000 zelfstandigen gemeten in voltijdbanen in de bouwnijverheid actief. Doordat het CBS sinds 2014 ook werkzaamheden meerekent die in eigen beheer (doe-het-zelvers) of die als 'zwart werk' worden verricht, ligt dit aantal hoger dan in eerdere statistieken het geval was. In 2013 gaat het volgens het CBS om een verschil van 61.000 voltijdbanen. Aan resterende bedrijfsactiviteiten gaat het om een arbeidsvolume van zelfstandigen van circa 100.000 voltijdbanen. De zelfstandigen zonder personeel vormen met 75.000 volgens de cijfers van de KvK wel de meerderheid van de groep zelfstandigen.

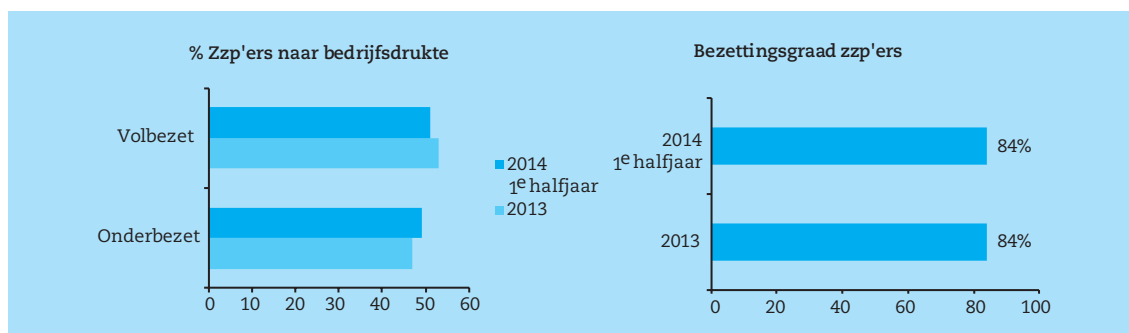
3 Totaal bouwnijverheid

3.1 Gewerkte uren per week

In de eerste helft van 2014 duurde de gemiddelde werkweek voor bijna de helft van het aantal zzp'ers tussen 31 en 40 uur. In de afgelopen jaren is het aantal gewerkte uren per week als gevolg van de crisis gedaald van gemiddeld 44 uur in 2011 tot 37 uur in het eerste halfjaar van 2014.

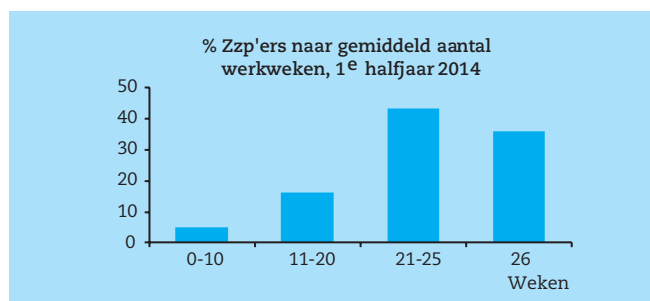

De afnemende vraag op de markt komt ook tot uitdrukking in de beoordeling van de bedrijfsdrukke en de bezettingsgraad. Betrekkelijk veel zzp'ers (47% in 2013 en 49% in het eerste halfjaar van 2014) hebben te maken met een onderbezetting van hun productiecapaciteit. De bezettingsgraad (het aantal betaalde uren als percentage van wat bij een volledige bezetting mogelijk was geweest) bedroeg gemiddeld 84%.

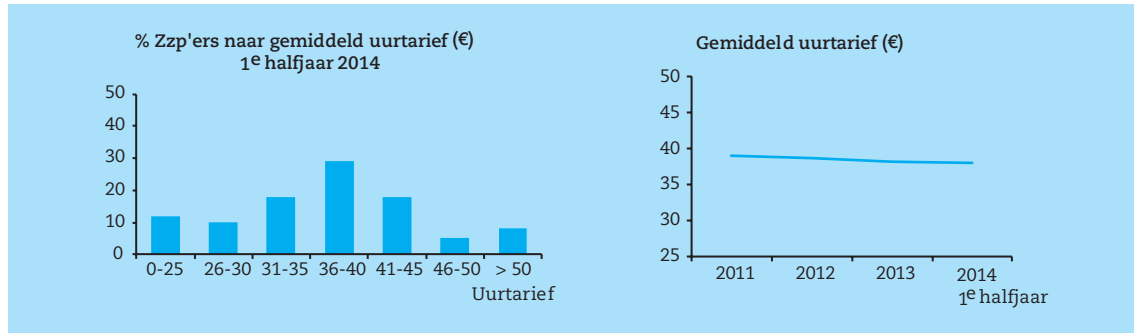
3.2 Gewerkte weken eerste halfjaar

Het eerste halfjaar van 2014 telde 26 weken. Veel zzp'ers (37%) werkten in deze periode in alle beschikbare weken. De meesten (43%) werkten tussen 20 en 26 weken.

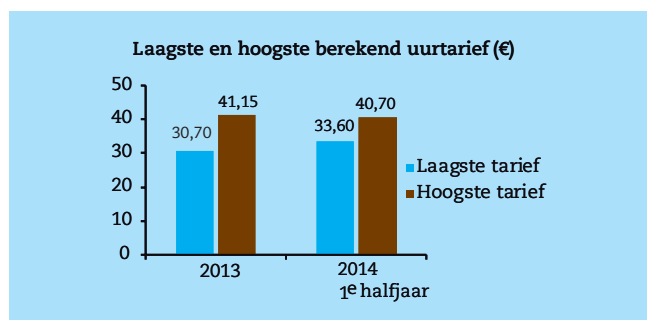

3.3 Uurtarieven

Het uurtarief (arbeidsloon inclusief overhead) dat zzp'ers hun klanten in rekening brengen, kent een redelijk grote spreiding. In het eerste halfjaar van 2014 rekende 28% van de zzp'ers met een tarief van tussen € 36 en € 40 per uur. Het gemiddelde uurtarief lag in deze periode op € 36,70. Vergeleken met de voorgaande jaren zijn de uurtarieven licht gedaald.

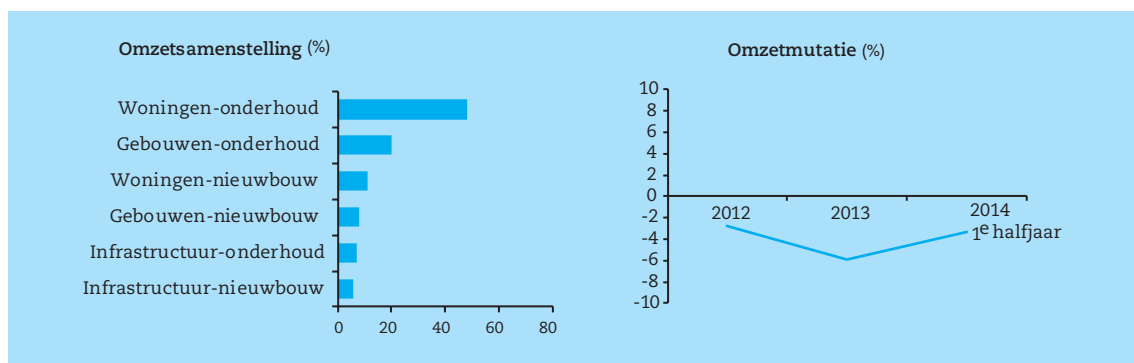

De meeste zzp'ers werken met verschillende uurtarieven. In 2013 bedroeg het laagste uurtarief gemiddeld € 31,60 en het hoogste € 40,50. In het eerste halfjaar van 2014 is het verschil tussen laagste en hoogste tarieven gemiddeld genomen kleiner geworden.

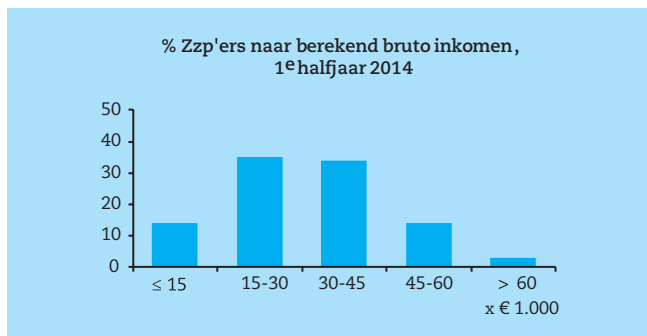

3.4 Omzet en bruto inkomen

Werkzaamheden op het gebied van onderhoud van woningen levert zzp'ers gemiddeld genomen de grootste bijdrage aan de omzet: in het eerste halfjaar van 2014 49%. De omzet toonde in de afgelopen jaren, onder invloed van de slechte marktsituatie, een neerwaartse ontwikkeling. Het dieptepunt werd in 2013 bereikt toen de nominale omzet met gemiddeld 6,4% daalde ten opzichte van dezelfde periode in 2012. Ook in het eerste halfjaar van 2014 viel de omzet op jaarbasis (vergeleken met het eerste halfjaar van 2013) lager uit dan de jaren daarvoor. Wel was de daling vergeleken met 2013 (-2,9%) minder groot.

Voor de meeste zzp'ers (41%) lag het berekende bruto inkomen in de eerste helft van 2014 (arbeidskomen inclusief overhead, exclusief inkoop) tussen € 30.000 en € 45.000. Het gemiddelde bruto inkomen kwam uit op € 32.200.

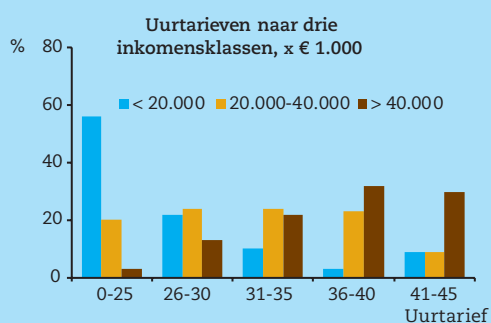
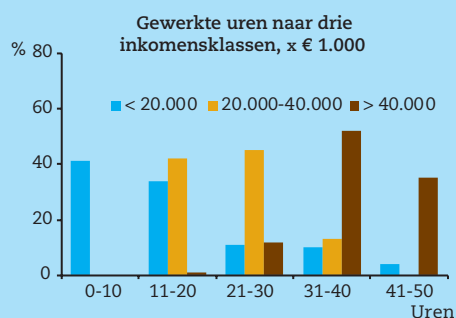

De karakteristieken van de zzp'ers naar bruto jaarinkomen

Het bruto jaarinkomen wordt berekend op basis van het opgegeven aantal weken, uren per week en het gemiddeld uurtarief in de eerste helft van 2014 en is vervolgens op jaarbasis gebracht. Ongeveer driekwart van de zzp'ers heeft een bruto jaarinkomen dat boven € 40.000 ligt. Overigens bevat het uurtarief vaak een vergoeding voor de overheadkosten, waardoor het inkomen wordt overschat. Het merendeel van deze zzp'ers draait een werkweek van tussen de 30 en 50 uur en kent een brede spreiding in het gemiddelde uurtarief (zie onderstaande figuren).

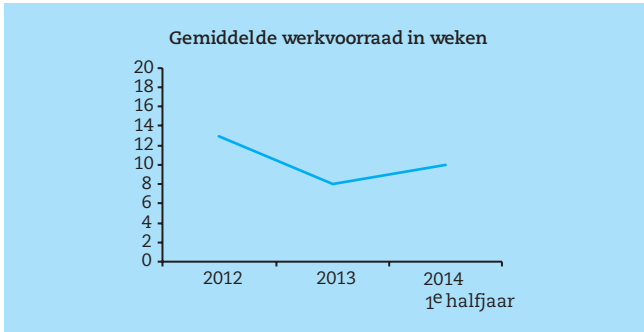
Eén op de tien zzp'ers heeft een bruto jaarinkomen dat tussen € 20.000 (het minimum inkomen) en € 40.000 ligt. Deze zelfstandigen zijn ook de hele periode actief, maar werken wel minder uren per week (overwegend tussen 10 en 30 uur). Ook deze groep kent een brede spreiding van uurtarieven, maar deze liggen gemiddeld wel lager dan de groep met een bruto jaarinkomen van meer dan € 40.000.

De groep zzp'ers met een jaarinkomen lager dan het minimum inkomen van € 20.000 is met 10% beperkt in omvang. Gelet op het zeer beperkt aantal gewerkte uren per week lijkt deze groep zich niet op de bouw als hoofdactiviteit te richten. Het is ook deze groep die vooral lage uurtarieven aanbiedt. Wat opvalt, is dat in deze groep vrijwel geen zzp'ers vallen die in de gww actief zijn. Naar landsdeel zijn er geen grote verschillen.

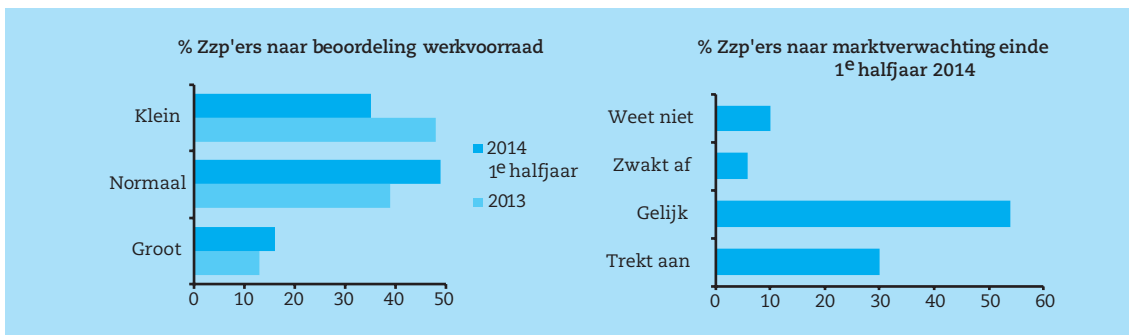

3.5 Orderportefeuille

Het aantal zzp'ers dat in de eerste helft van 2014 de werkvoorraad ten opzichte van dezelfde periode in 2013 zag dalen, is naar verhouding even groot (34%) als het aantal dat een stijging noch daling constateerde. Zzp'ers, die van een toegenomen werkvoorraad spraken, zijn weliswaar in de minderheid, maar naar verhouding is hun aantal toch vrij groot (32%). De gemiddelde werkvoorraad bereikte in 2013 een dieptepunt (acht weken), maar herstelde zich in het eerste halfjaar van 2014: een stijging tot tien weken.

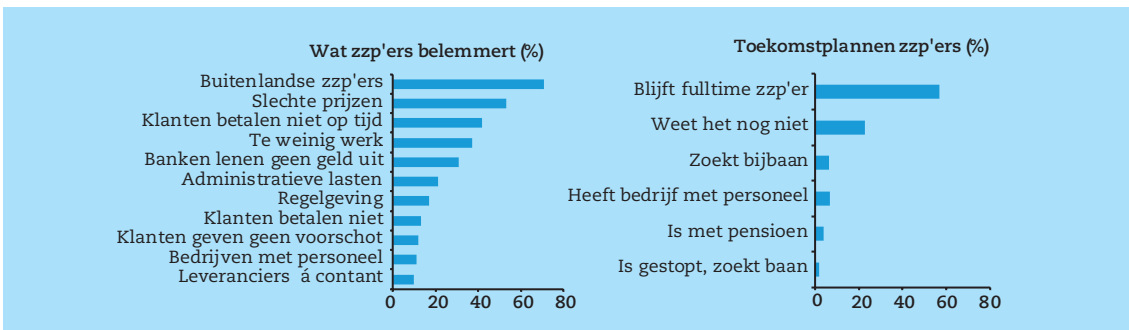

Wanneer de situatie in het eerste halfjaar van 2014 wordt vergeleken met die in 2013 blijkt voor zzp'ers sprake van een voorzichtig marktherstel. Het aantal zzp'ers dat van een beter gevulde orderportefeuille sprak is naar verhouding toegenomen. Omgekeerd is het aantal zzp'ers dat de orderportefeuille minder goed gevuld zag afgenomen en vormt geen meerderheid meer. De meeste zzp'ers (49%) vonden de werkvoorraad in de eerste helft van 2014 normaal voor de tijd van het jaar.

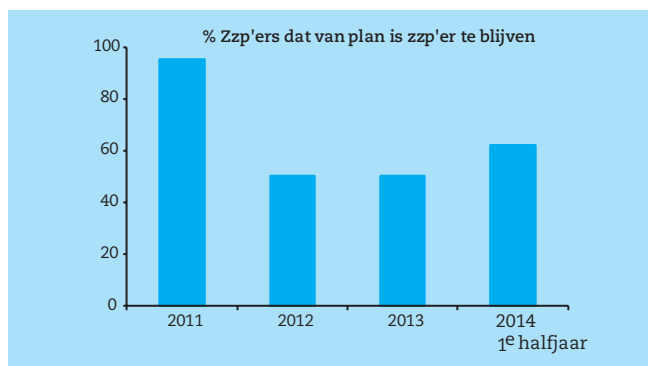

3.6 Belemmeringen en toekomstplannen

Ongeveer een derde van het aantal zzp'ers ondervindt belemmeringen in de uitoefening van het bedrijf. Concurrentie van buitenlandse zzp'ers en slechte prijzen op de afzetmarkt werden in dit verband vaak genoemd. Beide knelpunten hangen met elkaar samen. Te weinig werk, slecht betalingsgedrag van klanten en onwillige banken, waar het de financiering betreft, werden eveneens betrekkelijk vaak als knelpunt genoemd.

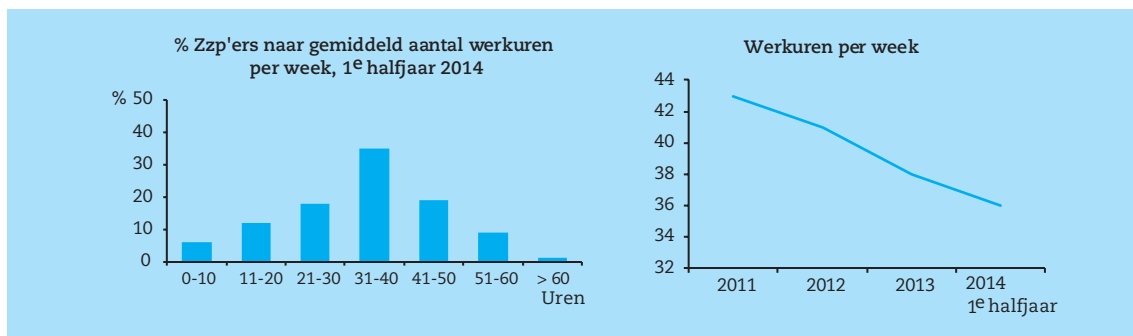
De meeste zzp'ers zijn van plan hun activiteiten fulltime te blijven uitvoeren. Een kleine fractie wist nog niet wat de plannen in de toekomst zullen zijn. Vrij weinig zzp'ers zochten naast hun zzp-schap een baan of overwogen te stoppen en weer fulltime werknemer te worden.

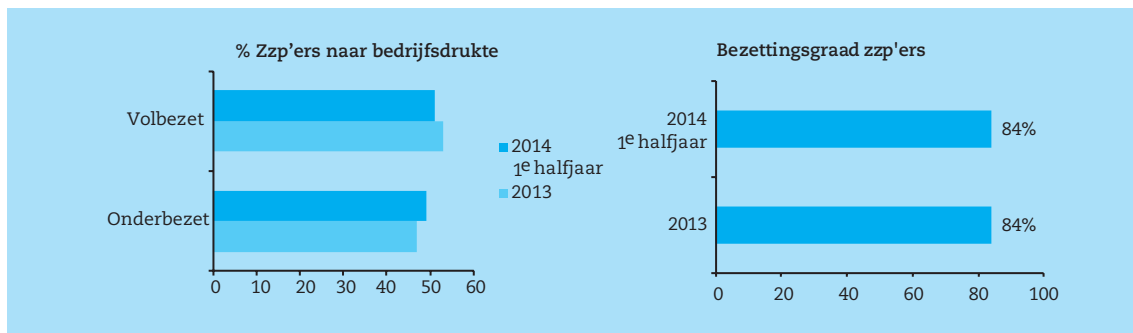
4 Algemene bouw

4.1 Gewerkte uren per week

De werkweek van zzp'ers werkzaam in de algemene bouw (b&u-niet gespecialiseerd) telde in het eerste halfjaar van 2014 gemiddeld 36 gewerkte uren. Voor de meeste zzp'ers omvatte de werkweek tussen 31 en 40 werkuren. De ontwikkeling in de afgelopen jaren volgt het algemene beeld van een dalend aantal gewerkte uren per week.

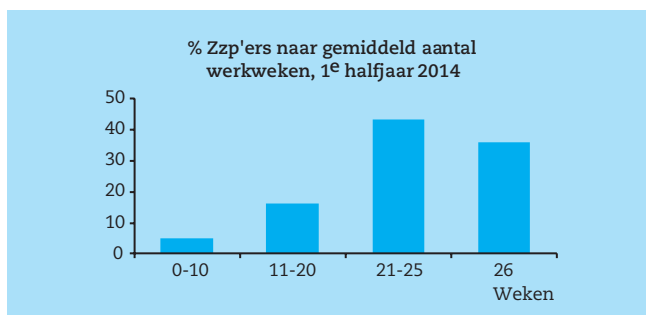

Iets meer dan de helft (51%) van het aantal zzp'ers in de algemene bouw spreekt van een volledig bezette werkweek, gerekend over het eerste halfjaar van 2014. Dit is een lichte verbetering ten opzichte van heel 2013, toen 40% van de zzp'ers tot hetzelfde oordeel kwam. De bezettingsgraad (het werkelijke aantal gewerkte uren per week ten opzichte van wat mogelijk was geweest bij volledige bezetting) steeg in het eerste halfjaar van 2014 (82%) ten opzichte van 2013 (78%).

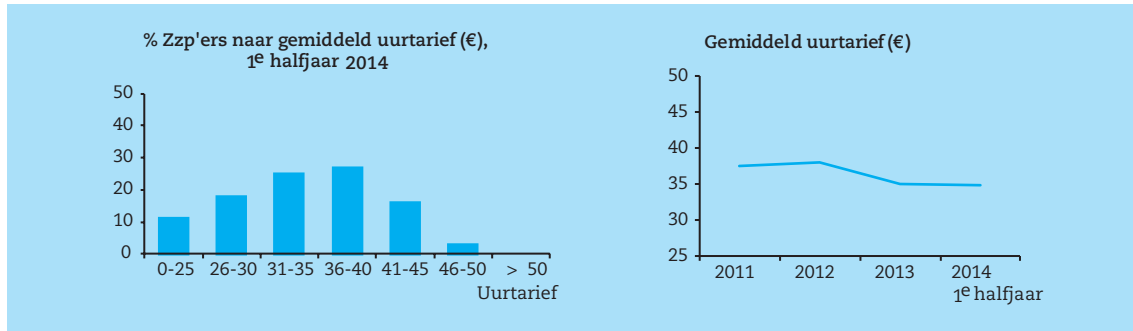
4.2 Gewerkte weken eerste halfjaar

Gemiddeld genomen werd er door de zzp'ers in de algemene bouw in de eerste helft van 2014 23 van de 26 beschikbare weken gewerkt. Veel zzp'ers (37%) werkten in deze periode in alle beschikbare weken. Tachtig procent werkte ten minste 21 weken.

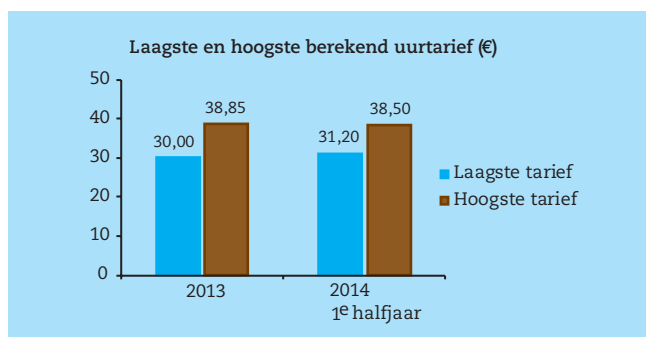

4.3 Uurtarieven

In het eerste halfjaar kwam het uurtarief van zzp'ers in de algemene bouw uit op gemiddeld € 34,80. De tarieven daalden licht (-0,6%) ten opzichte van 2013. Voor ruim de helft (52%) van het aantal zzp'ers lag het tarief tussen € 31 en € 40 per uur.

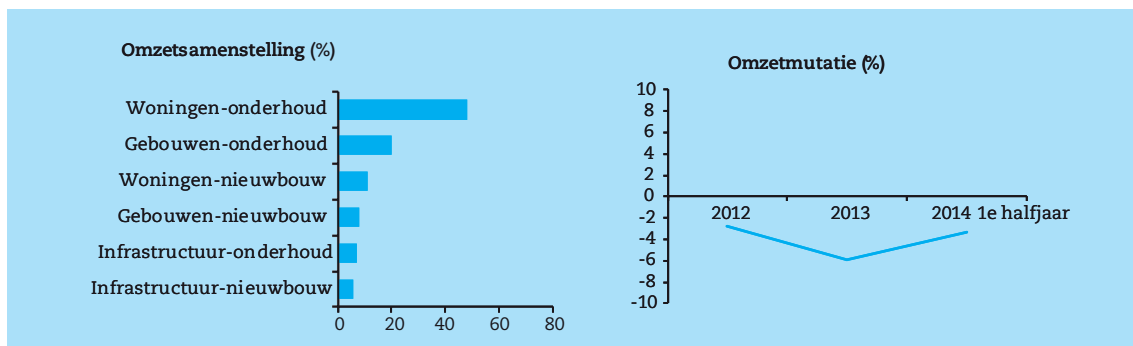

Veel zzp'ers hanteren niet één tarief, maar laten dit variëren. In de algemene bouw bedroeg het laagste tarief in het eerste halfjaar van 2014 € 31,20 per uur. Het laagste uurtarief lag iets hoger dan in 2013. Het hoogste berekende tarief kwam uit op € 38,50 per uur en lag iets lager dan in 2013. Laagste en hoogste tarieven zijn iets naar elkaar toe gekropen.

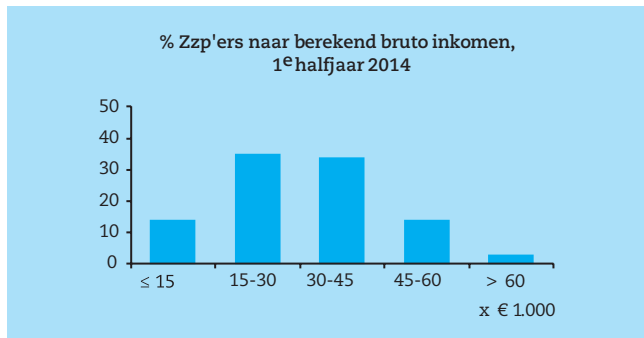

4.4 Omzet en bruto inkomen

Het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden aan woningen en gebouwen levert zzp'ers in de algemene bouw naar verhouding de meeste omzet op. Vooral onderhoud aan woningen is een belangrijk marktsegment. In het eerste halfjaar van 2014 goed voor 52% van de omzet. De omzet zelf ontwikkelde zich nog steeds negatief. In het eerste halfjaar van 2014 daalde de omzet, vergeleken met dezelfde periode in 2013 met 2,8%. Wel is de omzetzdaling iets afgevlakt ten opzichte van de ontwikkeling in het eerste halfjaar van 2013.

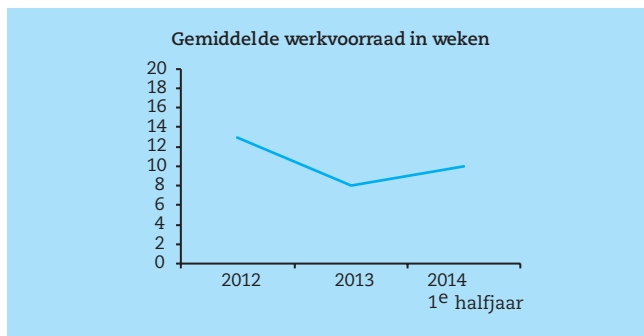

In het eerste halfjaar van 2014 bedroeg het berekende bruto inkomen van zzp'ers in de algemene bouw gemiddeld € 30.100. Het berekende bruto inkomen is de resultante van het gemiddeld aantal gewerkte uren en het gemiddelde uurtarief.

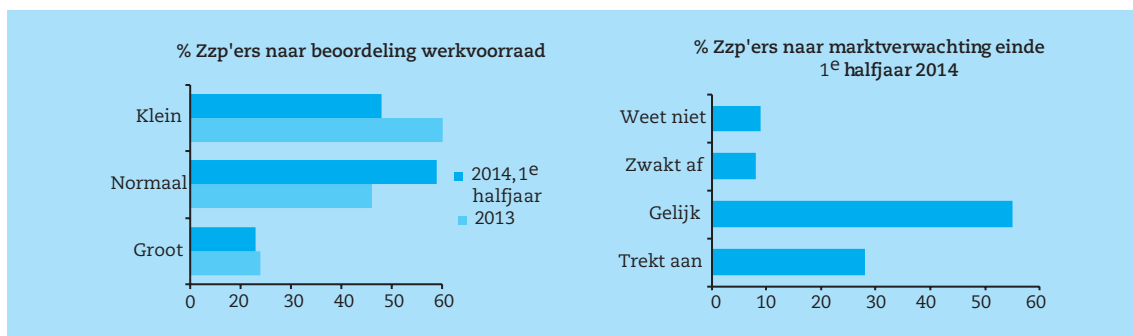

4.5 Orderportefeuille

Het aantal zzp'ers in de algemene bouw dat in de eerste helft van 2014 de werkvoorraad zag dalen ten opzichte van dezelfde periode in 2013 heeft nog licht de overhand (37%). Bij betrekkelijk veel zzp'ers (34%) bleven de orderportefeuilles ongewijzigd. Bij 29% is de werkvoorraad toegenomen. Uitgedrukt in aantal weken werk nam halverwege het jaar de werkvoorraad gemiddeld genomen iets toe: van acht weken in 2013 tot negen weken in 2014.

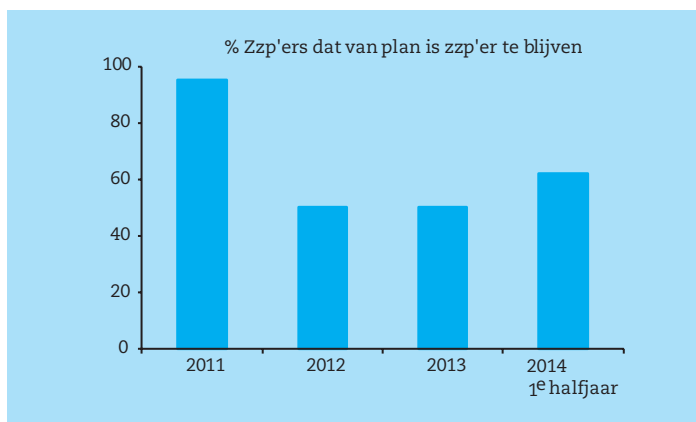
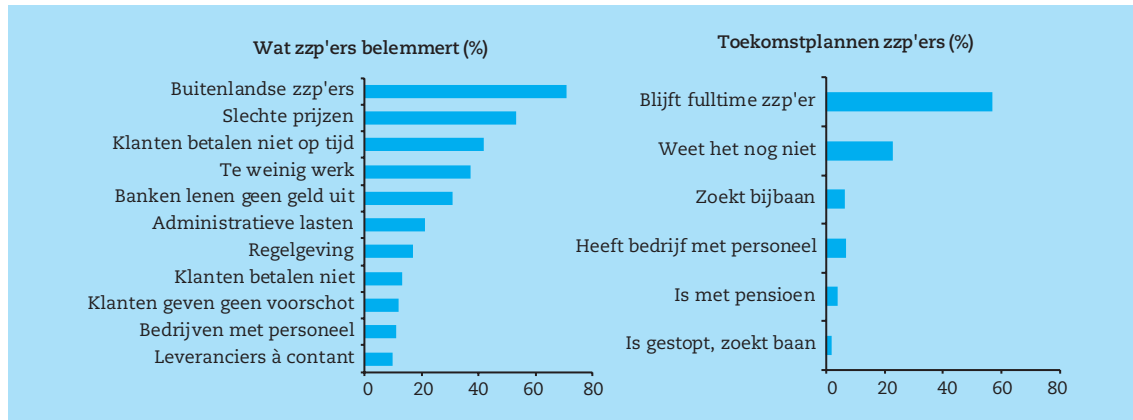

De beoordeling van de werkvoorraad door zzp'ers in de algemene bouw wordt gunstiger. Halverwege 2014 beoordeelde het merendeel (49%) van de zzp'ers de werkvoorraad als normaal voor de tijd van het jaar. Een jaar terug ging het nog maar om 36% van de zzp'ers. Ook nam het aantal zzp'ers af dat de werkvoorraad als klein beschouwde. Het aantal zzp'ers dat van een grotere werkvoorraad spreekt, behoort nog steeds tot de minderheid. De meeste zzp'ers (55%) verwachtten voor de rest van het jaar geen grote marktverbetering. Zo'n 28% van de zzp'ers verwachtte een verbetering, tegen 8% dat juist op een verslechtering rekende.

4.6 Belemmeringen en toekomstplannen

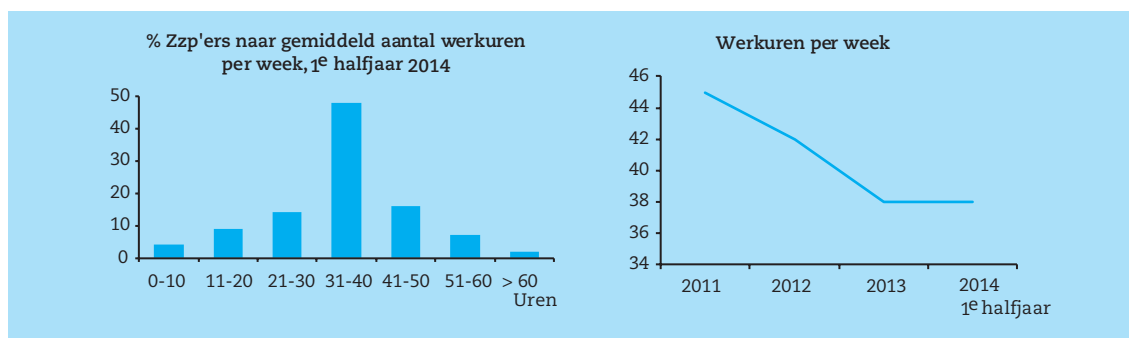
Zo'n 36% van het aantal zzp'ers in de algemene bouw heeft bij de uitoefening van het bedrijf last van belemmeringen. Ook voor hen geldt dat concurrentie van buitenlandse zzp'ers probleem nummer één is. In het verlengde hiervan vormen slechte prijzen op de afzetmarkt eveneens een veel genoemde belemmering. Betrekkelijk weinig zzp'ers overweegt het zzp-schap te beëindigen. Verreweg de meesten zetten hun bedrijf voort. Dit zijn er halverwege 2014 naar verhouding ook weer meer dan in de twee voorafgaande jaren.

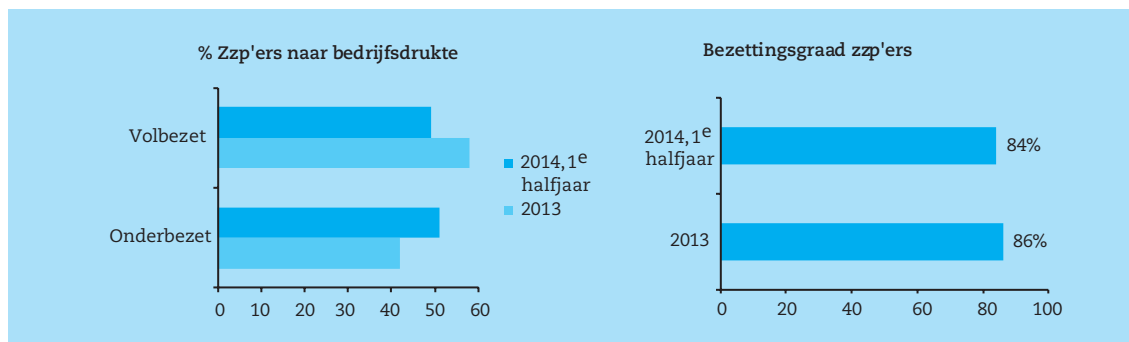
5 Gespecialiseerde bouw

5.1 Gewerkte uren per week

Zzp'ers werkzaam in de gespecialiseerde bouw werkten in het eerste halfjaar van 2014 gemiddeld 38 uur per week. De arbeidstijd was daarmee iets hoger dan het gemiddelde voor alle zzp'ers (37 uur). De werkweek van een modale gespecialiseerde zzp'er omvat, net als voor alle andere zzp'ers, 31 tot 40 uur. In de afgelopen jaren is het aantal gewerkte uren per week afgenomen. In het eerste halfjaar van 2014 heeft deze daling zich niet voortgezet.

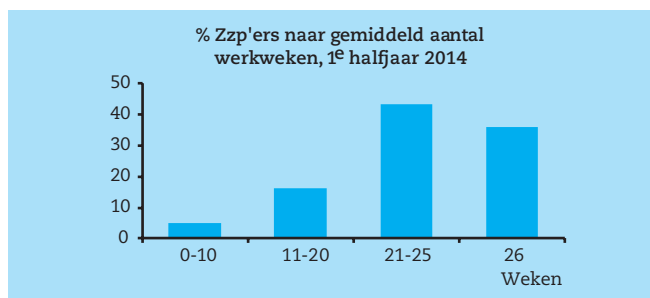

In de eerste helft van 2014 overtrof het aantal zzp'ers dat te maken had met een onderbezetting van het bedrijf het aantal met een volledige bezetting in lichte mate. De bezettingsgraad (het werkelijke aantal gewerkte uren per week ten opzichte van wat mogelijk was geweest bij volledige bezetting) is in de eerste zes maanden van 2014 (84%) iets gedaald ten opzichte van 2013 (86%).

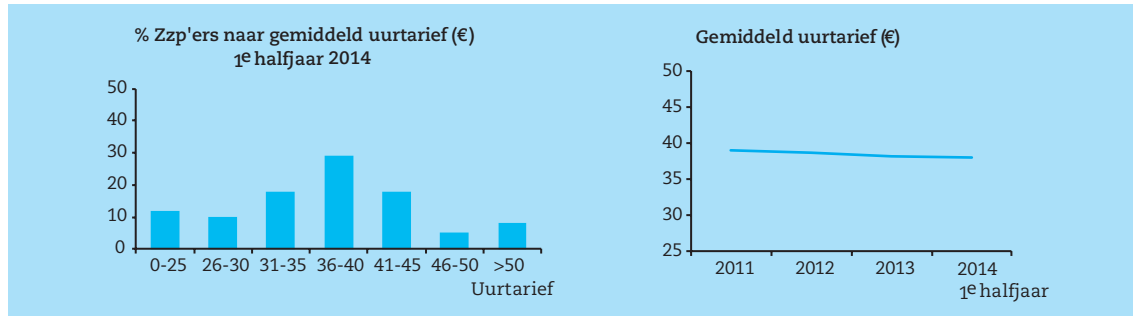
5.2 Gewerkte weken eerste halfjaar

Niet alle zzp'ers in de gespecialiseerde bouw hebben in de eerste helft van 2014 alle 26 beschikbare weken gewerkt. Voor gemiddeld 39% van de zzp'ers was dit het geval. Naar verhouding werkte een beperkt aantal minder dan 20 weken (21%). Dit heeft mede te maken met het feit dat een aantal zzp'ers in de loop van de eerste helft van 2014 met het bedrijf is gestart.

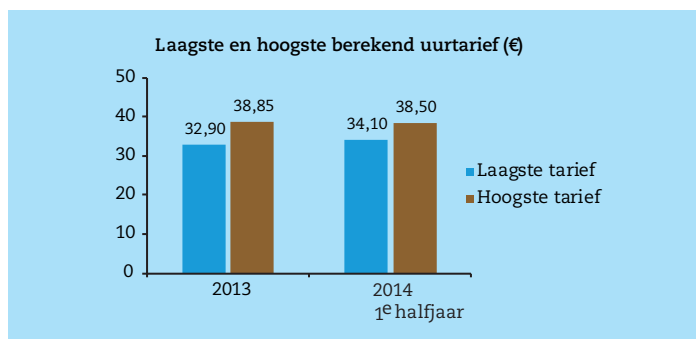

5.3 Uurtarieven

Het gemiddelde uurtarief van zzp'ers in de gespecialiseerde bouw bedroeg in het eerste halfjaar van 2014 gemiddeld € 38. De tarieven kwamen iets lager uit (-0,6%) dan in 2013. Het modale tarief ligt tussen € 36 en € 40 per uur.

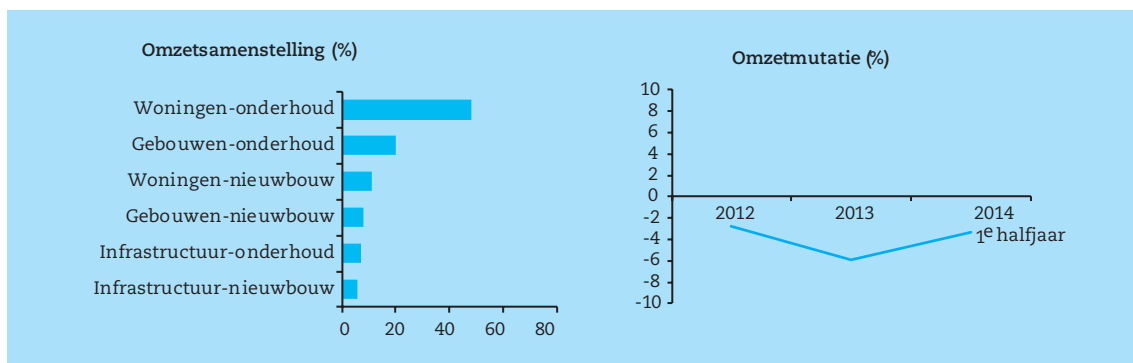

Het verschil tussen het laagste en hoogste berekende uurtarief bedroeg bij zzp'ers in de gespecialiseerde bouw in de eerste helft van 2014 € 4,40. Dit verschil is iets kleiner geworden ten opzichte van de tarieven in 2013 (€ 5,95). In 2014 stegen de laagste tarieven en daalden de hoogste tarieven.

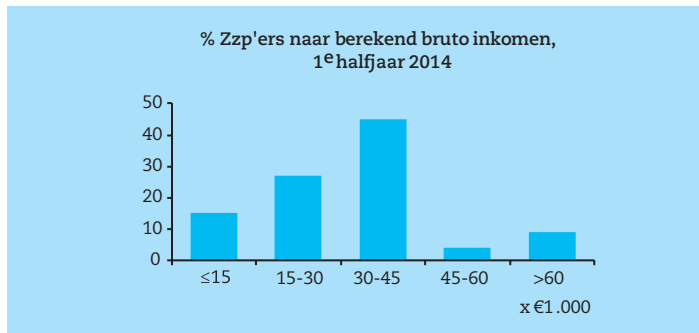

5.4 Omzet en bruto inkomen

Ook de gespecialiseerde zzp'ers vinden de meeste emplooi in het onderhoud van woningen en gebouwen; in het bijzonder van woningen. Onderhoud aan woningen leverde in de eerste zes maanden van 2014 48% van de omzet op. De totale omzet daalde in deze periode met gemiddeld 3,3%.

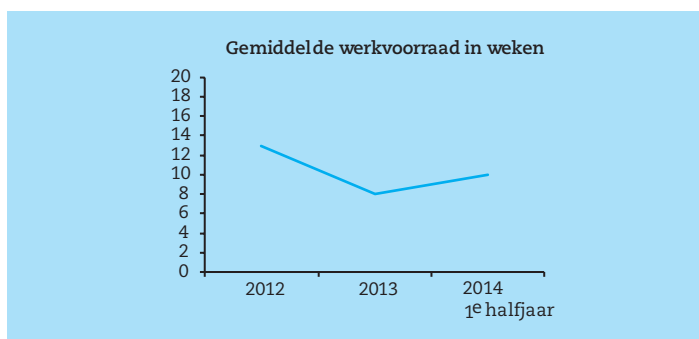

Het berekende bruto inkomen van zzp'ers in de gespecialiseerde bouw kwam voor het eerste halfjaar van 2014 uit op een bedrag van € 33.200.

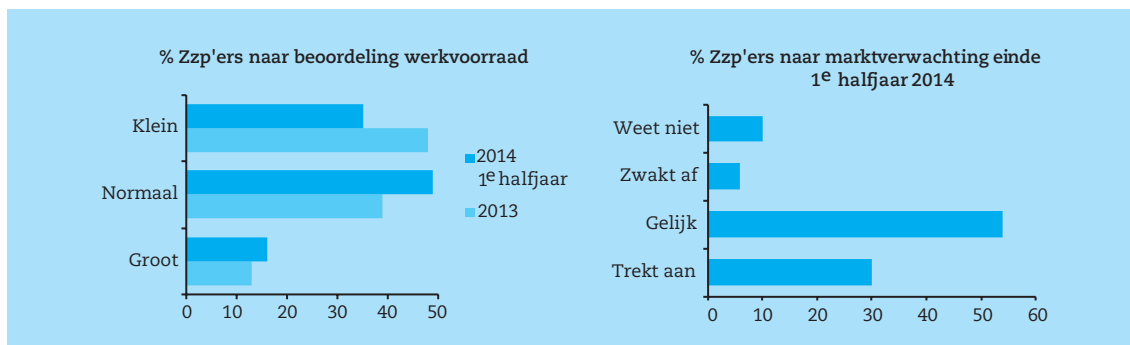

5.5 Orderportefeuille

Betrekkelijk veel zzp'ers (32%) in de gespecialiseerde bouw hadden in het eerste halfjaar van 2014 nog te maken met een krimpende werkvoorraad ten opzichte van dezelfde periode in 2013. Zzp'ers met een gestegen werkvoorraad hadden echter licht de overhand (35%). Gemiddeld genomen groeide de werkvoorraad in de eerste zes maanden van acht weken in 2013 naar elf weken in 2014.

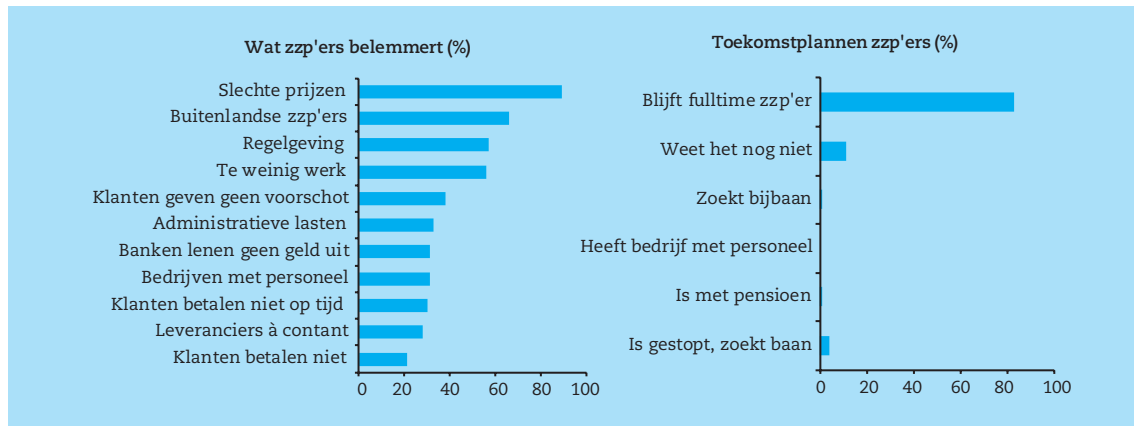

Net als in de algemene bouw beoordelen zzp'ers in de gespecialiseerde bouw in de eerste helft van 2014 gunstiger dan een jaar terug. Het aantal zzp'ers dat de werkvoorraad naar verhouding klein vindt neemt af. Het aantal dat de orderportefeuille ziet groeien neemt toe. Ongeveer één op iedere drie zzp'ers verwacht dat de markt zal aantekken. De meesten (52%) verwachten geen verandering.

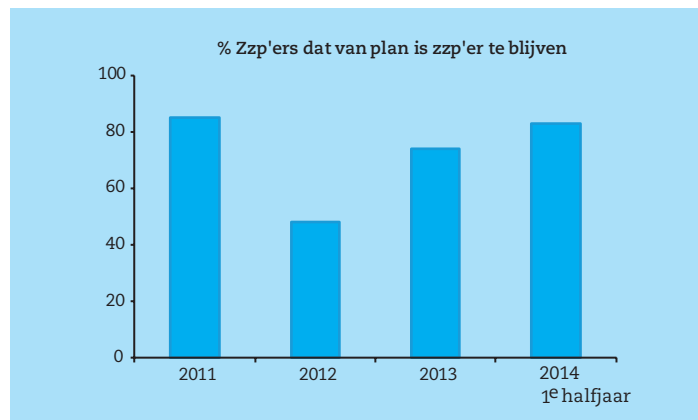

5.6 Belemmeringen en toekomstplannen

Concurrentie van buitenlandse zzp'ers en slechte prijzen zijn ook voor zzp'ers de gespecialiseerde bouw de belangrijkste knelpunten. Daarnaast vormen slecht betalende klanten een probleem en ook een gebrek aan opdrachten is voor veel zzp'ers nog een zorg. De belemmeringen gelden voor 33% van de zzp'ers. De meesten zeggen geen belemmeringen bij de uitoefening van hun bedrijf te hebben.

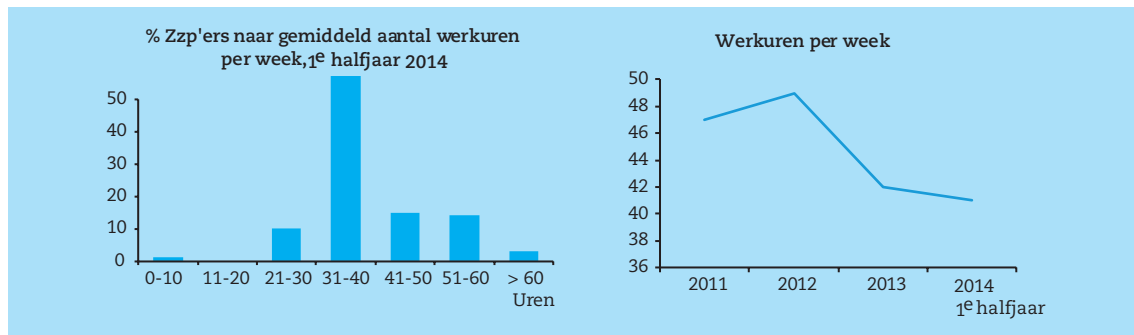
De meeste gespecialiseerde zzp'ers zijn van plan het bedrijf voor te zetten.

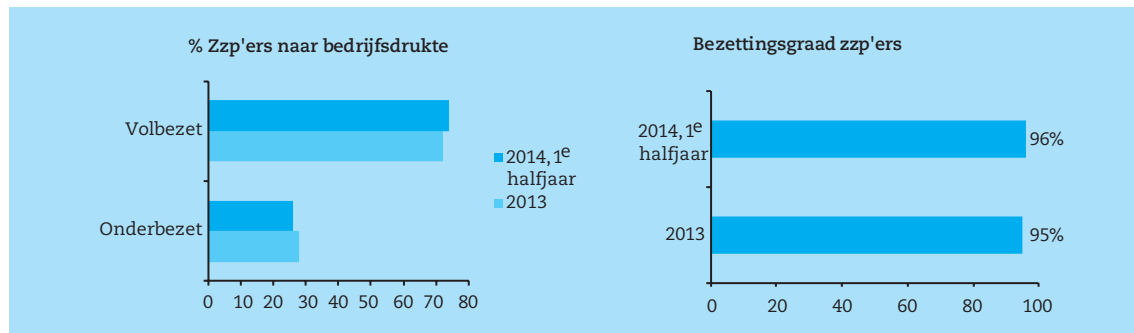
6 Grond-, water- en wegenbouw

6.1 Gewerkte uren per week

De zzp'ers in de infrasector maakten de eerste zes maanden van 2014 werkweken van gemiddeld 41 uur. Voor bijna de helft (47%) van het aantal zzp'ers bedroeg de werkweek tussen 31 en 40 uur. Vergelijken met 2012 en 2013 is het aantal gewerkte uren in een week in de tweede helft van 2014 verder gedaald.

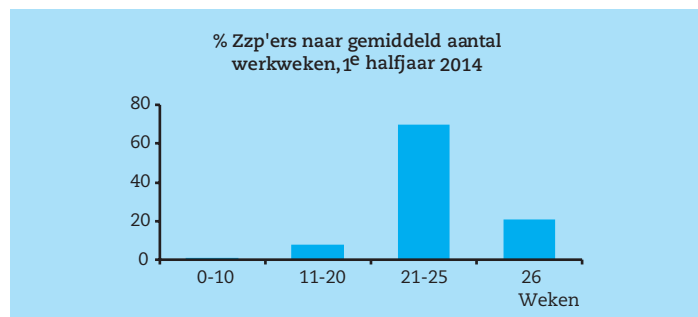

Ondanks de daling van het aantal gewerkte uren per week in de eerste helft van 2014 spreken de meeste zzp'ers in de infrasector over een volledige werkbezetting. De bezettingsgraad van 96% (het werkelijke aantal gewerkte uren per week ten opzichte van wat mogelijk was geweest bij volledige bezetting) week in die periode niet sterk af bij die van vorig jaar toen het gemiddeld aantal gewerkte uren groter was.

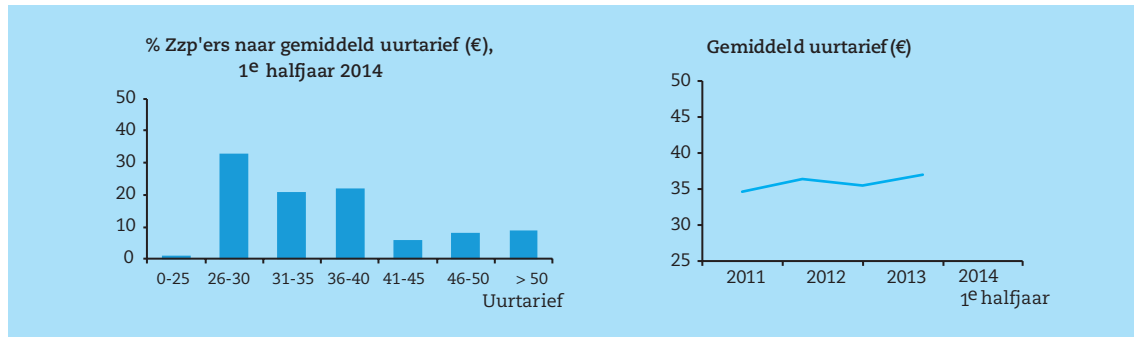
6.2 Gewerkte weken eerste halfjaar

Het merendeel (70%) van de zzp'ers in de grond-, water- en wegenbouw werkte in de eerste helft van 2014 gemiddeld 24 van de 26 beschikbare weken. Door één op iedere vijf zzp'ers werd in alle 26 weken gewerkt.

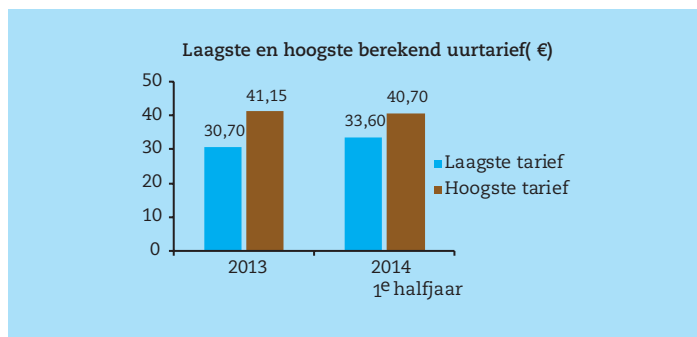

6.3 Uurtarieven

Het gemiddelde uurtarief van zzp'ers in de infrasector was in het eerste halfjaar van 2014 met gemiddeld € 37,90 hoger dan dat van de zzp'ers in de overige sectoren. Het modale tarief ligt tussen € 26 en € 30 per uur. De tarieven van zzp'ers in de infra lopen echter nogal uiteen, wat te maken heeft met een meer heterogene samenstelling van de groep naar uitgevoerde discipline. In het eerste halfjaar van 2014 zijn de tarieven ten opzichte van 2013 met 5,6% gestegen.

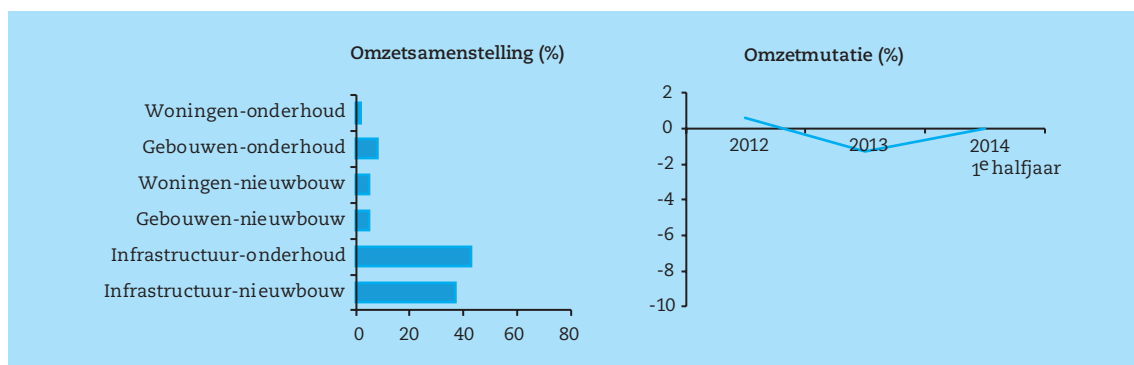

Evenals bij de zzp'ers in de ander twee sectoren zijn de laagste en hoogste in rekening gebrachte tarieven ook bij de zzp'ers in de gww in de eerste helft van 2014 dichter bij elkaar komen te liggen. De hoogste tarieven zijn ten opzichte van 2013 iets gedaald (-1,0%). De laagste zijn relatief sterk gestegen (+9,4%).

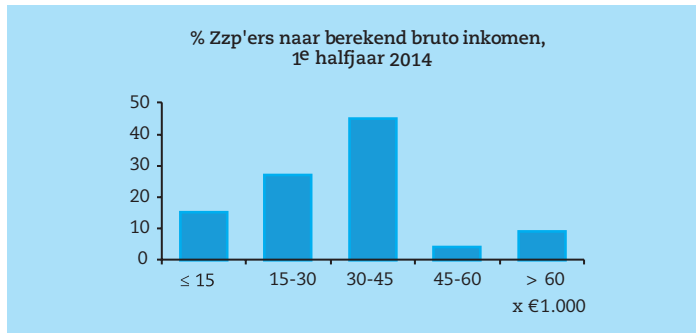

6.4 Omzet en bruto inkomen

Zzp'ers werkzaam in infra realiseren naar verhouding de meeste omzet (80%) uit uiteenlopende infrastructurele projecten en voor een beperkt deel uit gww-werkzaamheden ten behoeve van de b&u. Het accent ligt op onderhoud van infra-projecten, maar ook nieuwbouwprojecten zijn niet onbelangrijk. De totale omzet in het eerste halfjaar van 2014 wijzigde niet ten opzichte van dezelfde periode in 2013.

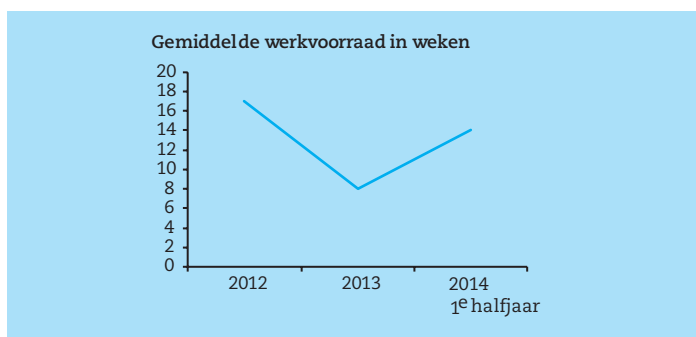

Het berekende bruto inkomen van zzp'ers in de grond-, water- en wegenbouw kwam in het eerste halfjaar van 2014 uit op een bedrag van € 37.300.

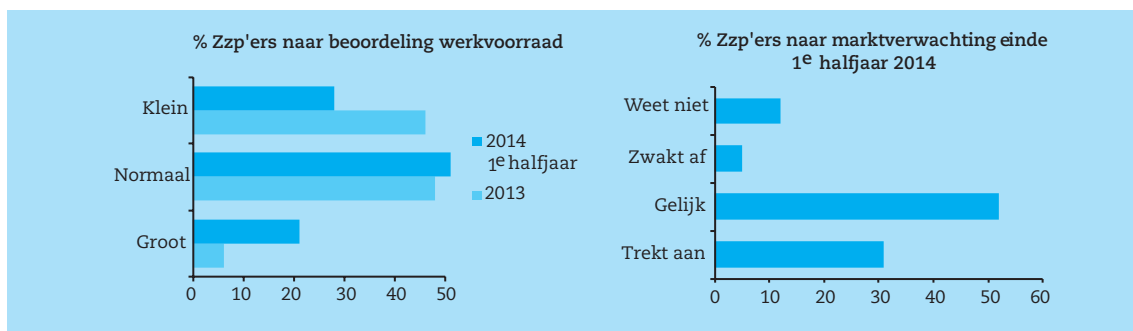
6.5 Orderportefeuille

Naar verhouding is het aantal zzp'ers in de infra dat in het eerste halfjaar van 2014 te kampen had met een minder grote werkvoorraad dan in dezelfde periode in 2013 groter (40%) dan het aantal dat een gelijkblijvende of gestegen werkvoorraad meldde. Desondanks groeide de gemiddelde werkvoorraad in weken, omdat de groei bij de zzp'ers met hogere werkvoorraad betrekkelijk sterk was en de daling bij de zzp'ers met een lagere werkvoorraad betrekkelijk gering.

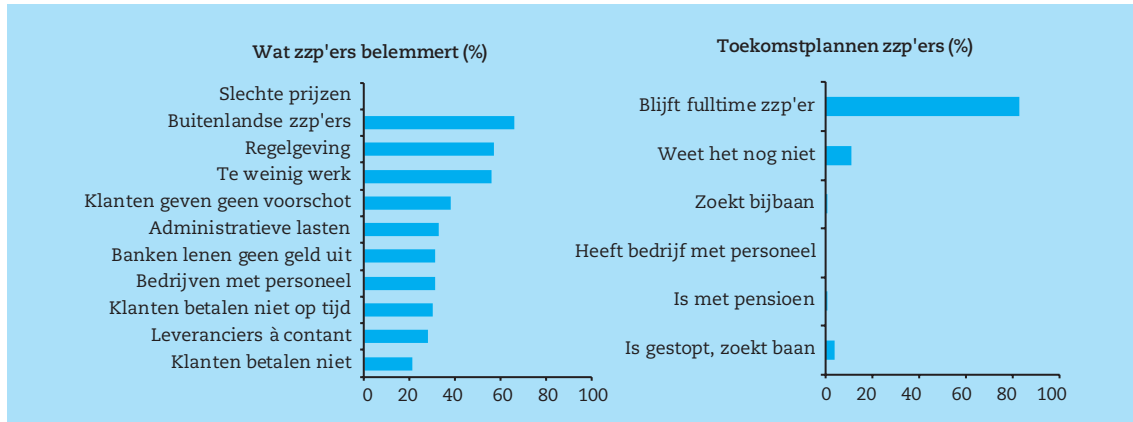
De beoordeling van de werkvoorraad voor de tijd van het jaar is gemiddeld genomen in de eerste zes maanden van 2014 gunstiger dan in dezelfde periode van 2013. De meest zzp'ers in de infra achten de werkvoorraad normaal voor de tijd van het jaar. Deze fractie (51%) is ten opzichte van 2013 iets toegenomen. Het percentage zzp'ers dat van een grotere werkvoorraad spreekt, is weliswaar nog klein (21%), maar wel groter geworden. Hiertegenover staat een daling van het aantal zzp'ers dat de werkvoorraad klein vindt, gegeven de tijd van het jaar.

De meeste zzp'ers in de infra (52%) verwachten geen verbetering of verslechtering van de marktomstandigheden. Het percentage dat van oordeel is dat de markt zal aantrekken, overtreft het percentage dat het tegendeel van mening is in ruime mate.

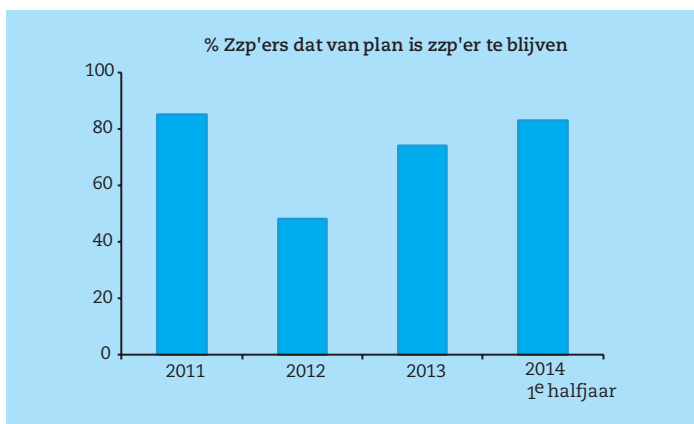

6.6 Belemmeringen en toekomstplannen

Bijna 40% van de zzp'ers in de gww ondervindt knelpunten bij de bedrijfsvoering. Ook bij hen is prijsconcurrentie van buitenlandse zzp'ers een belangrijk probleem. Regelgeving is een ander probleem waar zzp'ers in de infra tegenaan lopen.

Het leeuwendeel van de infra-zzp'ers is van plan het bedrijf voort te zetten. Vergeleken met de afgelopen jaren is dit voornemen in het eerste halfjaar van 2014 toegenomen.

Overzicht van populatie, steekproef en respons

Voor het onderzoek is een steekproef getrokken van 10.000 zzp'ers uit een populatie van ruim 75.000 zzp'ers, die in juni 2014 stonden ingeschreven in het Handelsregister van de Kamers van Koophandel in Nederland. De steekproef is gestratificeerd naar drie sectortypen conform de Standaard Bedrijfsindeling 2008 van het CBS. De responsgroep is ten opzichte van de steekproef representatief naar sectortype en regio. De omvang van de respons is gebruikelijk voor onderzoeken onder kleine ondernemers en ligt in lijn met die van eerdere onderzoeken onder de zzp'ers. De uitkomsten zijn naar sector herwogen naar het totaal van de populatie.

Tabel 1 Samenstelling populatie, steekproef en responsgroep naar sectortype

Sectortype	Populatie	%	Steekproef	%	Responsgroep	%
Algemene bouw (SBI 41)	27.793	39	3.500	35	133	38
Grond-, water- en wegebouw (SBI 42)	5.224	7	1.900	19	55	16
Gespecialiseerde bouw (SBI 43)	40.487	54	4.600	46	158	46
Totaal	75.504	100	10.000	100	346	100

Bron: EIB, KvK

Tabel 2 Samenstelling steekproefpopulatie en responsgroep naar regio, procenten

Regio	Steekproef	Responsgroep
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	9,4	9,0
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	19,2	21,7
West (Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht)	46,5	43,1
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	24,9	26,3
Totaal	100,0	100,0

Bron: EIB, KvK

Begrippenlijst

Uurtarief: gemiddeld bruto uurtarief, inclusief opslagen algemene kosten, risico en winst in het eerste halfjaar van 2013/2014

Gewerkte uren: gemiddeld aantal gewerkte uren per week in het eerste halfjaar van 2013/2014

Gewerkte weken: aantal gewerkte weken in het eerste halfjaar van 2013/2014

Bruto inkomen: gemiddeld aantal gewerkte uren per week x gemiddeld aantal gewerkte weken x gemiddeld uurtarief in het eerste halfjaar van 2013/2014

EIB-publicaties

2010

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2010

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2006-2008

Bedrijfseconomische kencijfers b&u-bedrijven 2008

Bedrijfseconomische kencijfers gww-bedrijven 2008

Trends en ontwikkelingen in de afbouwbranche 2010-2015

Zzp'ers in de bouw

De arbeidsmarkt in de bitumineuze en kunststofdakbedekkingsbranche

Kantorenleegstand - probleemanalyse en oplossingsrichtingen (www.eib.nl)

Ondergrondse netwerken en grondwaterbeheer

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2009 (ARBOUW)

Ziekteverzuim in de bouw 2009

Beleidsvarianten beperking hypotheekrenteaftrek en liberalisatie huursector (www.eib.nl)

Nacht- en weekendwerk in het wegonderhoud

Bouw in beeld 2009

De bouwarbeidsmarkt 2010-2015

Bedrijfseconomische kencijfers gespecialiseerde bedrijven 2007-2008

Strategie en crisis

Vrouwen in technische functies

Marktstudie AFNL 2011-2012

Infrastuctuurmonitor - MIRT 2011

Kantorenleegstand - analyse van de marktwerking (www.eib.nl)

2011

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2011

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2007-2009

Openbare aanbestedingen in de gww

Bedrijfseconomische kencijfers gww-bedrijven 2009

Bedrijfseconomische kencijfers b&u-bedrijven 2009

Succesvol binnenstedelijk bouwen

De winst van innoveren (www.eib.nl)

Algemene BouwplaatsKosten (ABK) van B&U-projecten 2010 (RRBOUW)

Productiviteit en strategie (www.eib.nl)

Bouwconcerns in beeld 2009-2010

Trends en ontwikkelingen in de afbouwbranche 2011-2016

Restauratie en onderhoud van monumenten - marktverkenning tot 2015

Aanbestedingsgedrag opdrachtgevers (www.eib.nl)

Actuele situatie in de bouw - overzicht ten behoeve van de nieuwe woonvisie (www.eib.nl)

Dynamiek op de woningmarkt

De civiele betonbouw tot 2016 - ontwikkelingen op de markt en in de rolverdeling in het bouwproces (www.eib.nl)

Monumenten en corporaties - monumentenbezit en -beleid van corporaties (www.eib.nl)

Ziekteverzuim in de bouw 2010 (www.eib.nl)

Maatschappelijke woonagenda - van programmeren naar stimuleren

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2010 (ARBOUW)

Kantorenmonitor - analyse van vraag en aanbod (www.eib.nl)

MKBA Herstructurering Eemsdelta

Bedrijfseconomische kencijfers - b&u- en gww-bedrijven 2010 (www.eib.nl)

Kosten en baten van de bouw bbl-opleiding (www.eib.nl)

Overheid en markt; nieuw evenwicht in aanbesteden (www.eib.nl)

Dienstverlening van medeoverheden - quick scan onder architectenbureaus (www.eib.nl)

Infrastructuurmonitor - MIRT 2012 (www.eib.nl)

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2008-2010 (www.eib.nl)

Kostenmodel omgevingsrecht (www.eib.nl)

Bouwen voor kwaliteit (www.eib.nl)

2012

Evaluatie stimuleringspakket woningbouw (www.eib.nl)

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2012

Situatie op de Nederlandse hypotheekmarkt

Arbeid en scholing in de restauratiesector

Trends en ontwikkelingen in de wegenbouw tot 2017 (www.eib.nl)

Trends en ontwikkelingen in de afbouwbranche 2012-2017

Bouwconcerns in beeld 2010-2011

Effecten van bezuinigingen in de infrastructuur (www.eib.nl)

Annuitaire beperking hypotheekrenteaf trek (www.eib.nl)

Vitaliteit: van feit tot beleid (www.eib.nl)

Ziekteverzuim in de bouw 2011 (www.eib.nl)

Landelijke samenvatting kantorenmonitor (www.eib.nl)

Stedelijke ontwikkeling en infrastructuur (www.eib.nl)

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2011 (ARBOUW)

Aanbestedingsgedrag opdrachtgevers (www.eib.nl)

Gemeentefinanciën, voorzieningen en ruimtelijke investeringen in krimpgebieden (www.eib.nl)

Kantorenmarkt Noord Nederland (www.eib.nl)

Kantorenmarkt Oost Nederland (www.eib.nl)

Kantorenmarkt provincie Utrecht (www.eib.nl)

Kantorenmarkt Noord-Holland en Flevoland (www.eib.nl)

Kantorenmarkt Zuid-Holland (www.eib.nl)

Kantorenmarkt Zeeland (www.eib.nl)

Kantorenmarkt Noord-Brabant (www.eib.nl)

Kantorenmarkt Limburg (www.eib.nl)

Verkiezingsprogramma's - gevolgen voor de woningmarkt en de bouwproductie (www.eib.nl)

Bouwen voor de zorg (www.eib.nl)

De bouw in 2020 (www.eib.nl)

Inventarisatie projecten Noord-Holland Noord 2013 (www.eib.nl)

Bouwschoolverlaters (www.eib.nl)

Perspectief voor de funderingsbranche (www.eib.nl)

Bouw in beeld 2011-2012

Regeerakkoord en woningcorporaties (www.eib.nl)

Infrastructuurmonitor - MIRT 2013 (www.eib.nl)

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2009-2011 (www.eib.nl)

Bedrijfseconomische kencijfers - b&u- en gww-bedrijven 2011 (www.eib.nl)

Marktstudie AFNL 2012-2017

2013

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2013

Verhuurderheffing en huurmaatregelen in krimpregio's (www.eib.nl)

Bouwconcerns in beeld 2011-2012

Woonakkoord - effecten op bouwproductie en werkgelegenheid (www.eib.nl)

Trends en ontwikkelingen in de afbouwbranche 2013-2018

Investeringsfaciliteit en verhuurderheffing (www.eib.nl)

De Stroomversnelling (www.eib.nl)

Ziekteverzuim in de bouw 2012 (www.eib.nl)

Verkenning woningbouwprogrammering Regio Amersfoort (www.eib.nl)

De feiten rond aanbesteden (www.eib.nl)

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2012 (ARBOUW)

Bouwen voor het onderwijs

Regionale kantorenmarkten Metropoolregio Rotterdam en Den Haag (www.eib.nl)

SER Energieakkoord (www.eib.nl)

Duurzame inzetbaarheid van arbeid

Bouw in beeld 2012-2013

Restauratie en onderhoud van monumenten

Waterbouw en waterschappen tot 2020

MKBA Zeeuws-Vlaanderen

Infrastructuurmonitor - MIRT 2014 (www.eib.nl)

EMVI, tenzij..... (www.eib.nl)

Verkenning woningbouwprogrammering regio Arnhem-Nijmegen (www.eib.nl)

Kostenverschil binnenstedelijk bouwen en bouwen op uitleglocaties in Noord-Holland (www.eib.nl)

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2010-2012 (www.eib.nl)

Bedrijfseconomische kencijfers b&u- en gww-bedrijven 2012 (www.eib.nl)

2014

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2014

Bouwconcerns in beeld 2012-2013 (www.eib.nl)

Eindgebruiker en opdrachtgever in de bouw: lessen uit het buitenland (www.eib.nl)

Toekomstperspectieven sloopsector (www.eib.nl)

Scenariostudie Overijssel (www.eib.nl)

Verkenning woningbouwprogrammering Regio Amersfoort (www.eib.nl)

Startersregeling Regio Amersfoort (www.eib.nl)

Succesfactoren opdrachtgeverschap (www.eib.nl)

Ziekteverzuim in de bouw 2013 (www.eib.nl)

Gebruik en effecten van de Starterslening (www.eib.nl)

Transactiekosten aanbesteden (www.eib.nl)

Bouw in beeld 2013-2014 (www.eib.nl)

Regionale afstemming van werklocaties in Noord-Brabant (www.eib.nl)

Infrastructuurmonitor - MIRT 2015 (www.eib.nl)

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2013 (Arbouw)

2015

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2015

Grondmarkt in crisistijd (www.eib.nl)

Van de grond af aan (www.eib.nl)

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2011-2013 (www.eib.nl)

Bedrijfseconomische kencijfers - b&u- en gww-bedrijven 2013 (www.eib.nl)

Restschulden in Nederland (www.eib.nl)

Beleggen in zorgvastgoed (www.eib.nl)

Effect vrijstelling WWS en verhuurderheffing (www.eib.nl)

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2014 (Arbouw)

Investeren in Nederland (www.eib.nl)

Werkloosheid in de bouw 2009-2011 (www.eib.nl)

Woningmarktgebieden in de Noordvleugel (www.eib.nl)

Infrastructuurmonitor: MIRT 2016 (www.eib.nl)

Vitaliteit op de lange termijn (www.eib.nl)

Succesvolle EMVI-aanbestedingen (www.eib.nl)

Energiebesparende technieken en kwalificaties bouwpersoneel (www.eib.nl)

Bedrijfseconomische kencijfers b&u- en gww-bedrijven 2014 (www.eib.nl)

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2012-2014 (www.eib.nl)

Monitor bouwketen najaar 2015 (www.eib.nl)

Bouw in beeld 2014-2015 (www.eib.nl)

Economisch Instituut voor de Bouw

Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam

t (020) 205 16 00

eib@eib.nl
www.eib.nl

Desktop publishing: Margo Wakidjan-Nijbroek, EIB

The logo for the Economisch Instituut voor de Bouw (eib) features the lowercase letters 'eib' in a bold, blue, sans-serif font. The 'e' and 'i' are connected, and the 'b' is slightly larger and positioned to the right.

Economisch Instituut
voor de Bouw

Koniginneweg 20
1075 CX Amsterdam
t (020) 205 16 00
info@eib.nl
www.eib.nl